

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

Cím: 1139 Budapest Teve u. 4-6. 1903 Bp. Pf.: 314/15
Tel: 443-5573/33104
Fax: 443-5733/33133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: **29000/105/65-24/2013.P**

Tárgy: rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva **X. képviselője, Dr. Lakatos Viktor ügyvéd** által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 170/2013. (VI. 12.) számú állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni (1539 Budapest, Pf. 632.). (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, 331. § (1) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdés a) pontja).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos, Dr. Lakatos Viktor ügyvéd útján
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos ügyvédje útján 2012. november 07-én terjesztette elő panaszát, amelyben a 2012. november 07-ei előállításakor panaszossal szemben alkalmazott bilincshasználatot kifogásolta. Panaszos ezen a napon „árendőrök” által elkövetett lopásról tett bejelentést. A kikerülő rendőrök panaszost igazoltatták, melynek során megállapításra került, hogy ellene elfogatóparancsot adtak ki. A nap folyamán több rendőri intézkedésre is sor került.

Panaszos jogi képviselője sérelmezte a panaszossal szemben alkalmazott bilincshasználatot, mivel annak az Rtv. 48. §-ában meghatározott feltételei nem álltak fenn. A panaszos nem volt szökésben, önként ment a rendőrségre bejelentést tenni, így az alkalmazott kényszerítő eszköz nem volt arányos és szükséges, figyelemmel a panaszos magatartására, együttműködésére és testalkatára. Álláspontja szerint az intézkedés nem felelt meg továbbá az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Római Egyezmény 3. és 5. cikkében foglalt követelményeknek sem (embertelen, megalázó bánásmód tilalma). Hivatkozott továbbá az Emberi Jogok Európai Bíróságának Gorodnichev v. Russia (Judgement of 24 May 2007, no. 52058/99) ügyben hozott döntésére.

A tényállás megismerése során megállapítottam, hogy a panaszossal szemben 2012. november 07-én több alkalommal került sor rendőri intézkedésre, a Ket. 51. § (1) és (2) bekezdése alapján nyilatkozattételre hívtam fel arra vonatkozólag, hogy az eljárás melyik szakaszában történt a sérelmesnek tartott bilincshasználat. Panaszos jogi képviselője 2013. augusztus 06-án továbbította a nyilatkozatot, amelyben előadja, hogy panaszos a tárgynapon a BRFK IX. kerületi Rendőrkapitányságról a BRFK III. kerületi Rendőrkapitányságra történő átszállítás közben történt bilincshasználatot kifogásolja, hangsúlyozva, hogy a szükségesség-arányosság követelményét nem tartották szem előtt a rendőrök. A jogi képviselő hivatkozik továbbá arra, hogy panaszos együttműködő volt, nem volt tudomása arról, hogy körözés alatt áll, és hogy ő maga hívta ki a rendőröket. Álláspontja szerint semmilyen körülmény nem merült fel a szökés veszélyét illetően, továbbá a rendőröknek különös figyelemmel kellett volna lennie a rendőrség túlerejével szemben a fiatal nő testalkatára is, amely a szökés lehetőségét gyakorlatilag kizárta.

A beadványban foglaltak szerint a panaszos:

1.) Sérelmezte a vele szemben – a BRFK IX. kerületi Rendőrkapitányságról a BRFK III. kerületi Rendőrkapitányságra történő szállítás során – történt bilincshasználatot, annak aránytalansága miatt.

A Panasztestület állásfoglalásában megállapította, hogy panaszos átkísérésekor végrehajtott bilincselés miatt az emberi méltósághoz fűződő joga sérült.

II.

A döntésem alapjául szolgáló tényállást az alábbi bizonyítékok felhasználásával hoztam meg:

- A BRFK Bűnügyi Szervek Bűnügyi Bevetési Osztály II. Műveleti Alosztály 01000/106655/2012.id. számú jelentése elfogás végrehajtásáról;
- BRFK Bűnügyi Szervek Bűnügyi Bevetési Osztály vezetőjének 01000-110267/2012. id. számú rendőri jelentése;

- BRFK IX. kerületi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Készenléti Alosztály 01090/9413/2012. ált. számú jelentése;
- 01000/113967/2012.id. számú jelentés;
- 01000/113968/2012.id. számú jelentés
- BRFK III. kerületi Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály 01030-105/163-5/2012.P. számú hivatalos feljegyzése;
- BRFK Hivatalának 01000-105/29/13/2013. P. számú átirata;
- a BRFK Hivatalának 01000-105/29/15/2013. P. számú átirata;
- BRFK III. kerületi Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztályának 01030/3796-99/2012. bü. számú átkísérési utasítása;
- 01030/3796-21/2012. bü. számú elfogatóparancs;
- a 29000/105/65-16/2013.P. számon iktatott Dr. Lakatos Viktor által előterjesztett nyilatkozat;
- 29000-105/65-20/2013. P. számú jegyzőkönyv;
- 29000-105/65-21/2013. P. számú jegyzőkönyv.

III.

1.) Bilincshasználat sérelmezése, különösen a BRFK IX. kerületi Rendőrkapitányságról a BRFK III. kerületi Rendőrkapitányságra történő szállítás során.

Az Rtv. 13. § (1) bekezdése kimondja, hogy *„a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.”*

Az Rtv. 15. § (1) *„A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.”*

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése szerint a *„rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, a rendőri intézkedés eredményessége nélkül is biztosítható.”*

Az elfogás és előállítás szabályairól az Rtv. 33. § (1) bekezdése szól: *„A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt,*

- a) akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek;*
- b) aki ellen elfogatóparancsot, nemzetközi elfogatóparancsot, illetve európai elfogatóparancsot adtak ki;”*

Az Rtv. 48. §-a a következőképpen szabályozza a bilincs alkalmazásának eseteit: *„A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy*

- a.) önkárosításának megakadályozására,*
- b.) támadásának megakadályozására,*

c.) szökésének megakadályozására,
d.) ellenszegülésének megtörésére.”

A fentieket a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. §-a tovább részletezi, vagyis „*Bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt,*

a) *aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,*
b) *aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,*
c) *akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,*
d) *akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,*
e) *aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,*
f) *akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy*
g) *akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.”*

A Rendőrség és a Határőrség körözési tevékenységéről, a körözés során alkalmazható intézkedések végrehajtásáról, valamint a körözött személyek, tárgyak tartózkodási, illetve megtalálási helyének, illetőleg a személyek és holttestek személyazonosságának megállapítása esetén követendő eljárásról szóló 20/2001. (X. 11.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet) 11. § (1) bekezdése alapján „*Azt a körözött személyt, akinek az elfogását rendelték el, megtalálása esetén el kell fogni, és a megtalálás helye szerint illetékes rendőrkapitánysághoz elő kell állítani.*”

A BM rendelet 12. § (1) bekezdése értelmében „*ha a körözött személyt meghatározott hatóság elé kell állítani, és e hatóság nem azonos a megtalálás helye szerint illetékes rendőrkapitánysággal, az előállított körözött személy átkíséréséről - a (2) és (3) bekezdésben meghatározott kivétellel - a körözést elrendelő hatóság gondoskodik.*”

A Rendőrség Körözési Munkájának Ideiglenes Szabályzata kiadásáról szóló 11/1996. (III. 29.) ORFK utasítás (a továbbiakban: ORFK utasítás) 101. pontja szerint „*az a rendőri szerv, amely a körözött személyt elfogta, vagy az eltűnt tartózkodási helyét megállapította, e tényről köteles haladéktalanul értesíteni – többes körözés esetén valamennyi – eljáró és körözés irányító szervet.*”

A 103. pont értelmében „*a Rendőrség elfogatóparanccsal körözött személy elfogása esetén átkíséréséről az eljáró szervnek kell gondoskodnia.*”

A Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás (a továbbiakban: ORFK utasítás) 79. pontja szerint „*a bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja miatt fogvatartott személy kísérését úgy kell megszervezni és végrehajtani, hogy az eljáráshoz, a bizonyításhoz fűződő érdekeket ne veszélyeztesse. A kísérő őrzés biztonságos körülményeinek megteremtéséért, az ehhez szükséges feltételek meglétéért és a kísérés szakszerű végrehajtásáért a kísérést elrendeli, valamint az útbaindító parancsnok, és a kísérő őr külön-külön is felelőséggel tartozik.*”

A kísérés szabályait a fogvatartottak kísérésének biztonságos végrehajtásáról szóló 59/2010. (XI. 08.) BRFK intézkedés szabályozza, ami a kifogásolt rendőri intézkedés napján hatályos

14. pontja szerint így szólt: „*a kíséresi feladat végrehajtása során a fogvatartottat minden esetben meg kell bilincselni. A fogvatartott várható magatartására tekintettel keze előre vagy hátra is bilincselhető, szükség esetén lábbilincs is alkalmazható.*”

Az intézkedés magasabb szintű normákkal összhangba hozatala érdekében Budapest Rendőrfőkapitánya e tárgykörben az 58/2012. (IX.12.) BRFK intézkedéssel – 2012. november 12-ei hatállyal – módosította a fenti intézkedés 14. pontját, amely az alábbiakról rendelkezik. „*Kíséresi feladat végrehajtása során a fogvatartottat – amennyiben az Rtv.-ben és a Szolgálati Szabályzatban foglalt feltételek fennállnak – meg lehet bilincselni. A fogvatartott várható magatartására tekintettel keze előre vagy hátra is bilincselhető, szükség esetén lábbilincs is alkalmazható.*”

Panaszos 2012. november 07-én, Budapest, IX. kerület, Epreserdő u. 14/2. szám 3. emelet 14. ajtó alatti helyen „árendőrök” által elkövetett lopásról tett bejelentést. Panaszost az intézkedés helyén igazoltatták, ennek során megállapításra került, hogy ellene a BRFK III. kerületi Rendőrkapitányság 2012. szeptember 12-én a **Btk. 318.§ (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a.) pontja szerint minősülő jelentős kárt okozó csalás büntettének és más bűncselekmények elkövetésének megalapozott gyanúja miatt elfogatóparancsot** bocsátott ki, tekintettel arra, hogy panaszos állandó bejelentett lakcímmel nem rendelkezik (a nyilvántartó szerinti lakcíme fiktív) és tartózkodási helye ismeretlen volt. Az intézkedő rendőrök tájékoztatták a BRFK IX. kerületi Rendőrkapitányság ügyeletes tisztjét, aki kérte, hogy panaszost a BRFK IX. kerületi Rendőrkapitányságra állítsák elő a bejelentés miatti bűncselekményben történő kihallgatásra. Panaszossal ezt közölték, majd a BRFK IX. kerületi Rendőrkapitányságnak 14 óra 35 perckor sérülés és panaszmentesen átadták, ott az előállító helyiségében helyezték el. A 01000/106655/2012. id. számú jelentés elfogás végrehajtásáról szóló okirat szerint az intézkedés során kényszerítő eszköz nem került alkalmazásra. Az elfogás végrehajtását a parancsnoki vélemény is jog- és szakszerűnek ítélte meg. Az elfogás végrehajtásáról készült jelentésen kívül, az előállítást végrehajtó BRFK Bűnügyi Szervek Bűnügyi Bevetési Osztály vezetője által készített 01000-110267/2012. id. számú rendőri jelentés is tartalmazza, hogy panaszossal szemben az előállítás során bilincs alkalmazása nem került foganatosításra.

A BRFK IX. kerületi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Készenléti Alosztály 01090/9413/2012. ált. számú rendőri jelentése rögzíti, hogy a BRFK IX. kerületi Rendőrkapitányságra történő előállítás során nem, azonban az átkíséréskor bilincs alkalmazására került sor. Az átkísérést a BRFK III. kerületi Rendőrkapitányság Rendészeti Osztályának munkatársai hajtották végre, miután a BRFK IX. kerületi Rendőrkapitányság értesítette az ottani ügyeletes tisztet. Az elfogás végrehajtásáról szóló jelentés szerint panaszos 17 óra 20 perckor került átadásra a BRFK III. kerületi Rendőrkapitányság munkatársainak.

A BRFK IX. kerületi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Készenléti Alosztály mb. vezetőjének fent hivatkozott jelentésében előadja, hogy a BRFK III. kerületi Rendőrkapitányság munkatársai az átkísérés során bilincset és vezetőszarat alkalmaztak.

A 01030/3769-99/2012. bü. számú átkíséresi utasítás rögzítette, hogy a panaszost aznap este a BRFK III. kerületi Rendőrkapitányság épületéből a BRFK II. kerület Gyorskocsi utcai fogdájába a befogadást megelőző orvosi vizsgálatra, majd a befogadás céljából két főnek végleg át kellett kísérnie bilincs és vezetősíj alkalmazásával.

A BRFK IX. kerületi Rendőrkapitányságról a BRFK III. kerületi Rendőrkapitányságra történő átkísérést dokumentáló irat nem volt fellelhető.

Tekintettel a nyilatkozatok közötti ellentmondásra, valamint arra, hogy az iratok között a bilincselésre vonatkozóan jelentést nem találtam, a Ket. 51.§ (1) és (2) bekezdései alapján a panaszost nyilatkozattételre hívtam fel, továbbá a Ket. 53. § (1) bekezdése alapján az átkísérést végző rendőröket tanúként meghallgattam.

Panaszos jogi képviselője a nyilatkozatban előadta, hogy az eljárás során vele szemben alkalmazott bilincshasználat a BRFK IX. kerületi Rendőrkapitányságról a BRFK III. kerületi Rendőrkapitányságra történő átkísérés során történt.

A BRFK III. kerületi Rendőrkapitányság a 01030-5028/13. ált. számú kiegészítő jelentésben leírja, hogy a szolgálatirányító parancsnok személyre szólóan határozta meg az átkísérést végző munkatársaknak a végrehajtandó feladatokat, a magatartási és biztonsági rendszabályokat.

Az átkísérést végző rendőrök elmondták, hogy a sérelmezett intézkedést a biztonságos szállítás érdekében indokoltak találták, mivel – a nyilatkozatuk során előadott – véleményük szerint a panaszos szökésétől lehetett tartani, hiszen ellene körözés volt érvényben és az elfogató parancs kiadása alapján a hatóságokkal nem volt együttműködő. A közlekedésben részt vevő rendőrségi autóval történő szállításnál, pedig testalkattól függetlenül számítani lehet arra, hogy az elfogott személy bármikor megpróbálhat a kocsiból kiugrani vagy a kísérést végző rendőrökre támadva a lőfegyvert elvenni, veszélyeztetve ezzel a közlekedés és más emberek biztonságát is.

A kifogásolt intézkedés napján hatályos 59/2010. (XI. 08.) BRFK Intézkedés szerint a kíséresi feladat végrehajtása során a fogvatartottat minden esetben meg kell bilincselni, mely előírásnak az intézkedő rendőrök eljárása megfelelt. Azonban a hivatkozott BRFK norma – azzal, hogy nem biztosított a kényszerintézkedés alkalmazásának mérlegelésére lehetőséget, az azt fogantató rendőrnek, nem volt összhangban az Rtv., a Szolgálati Szabályzat valamint a vonatkozó ORFK normák utasításaival. A hatóság észlelve a szabályozási problémát, a hivatkozott intézkedést időközben módosította, amely jelen formájában már teret enged a kényszerintézkedés alkalmazása szempontjából a szükségesség és indokoltság vizsgálatának, megfelelően az arányosság követelményének. A norma módosítása viszont csak az intézkedést követően, 2012. november 12-én lépett hatályba.

Bár a sérelmezett rendőri intézkedés napján hatályos norma kötelezővé tette a bilincs alkalmazását, azonban a kényszerintézkedés alkalmazása azért is indokolt volt, mert az eljáró rendőrök – nyilatkozataik szerint – feltételezték, hogy az szökést kísérel meg és teljes biztonsággal csak így szállítható. Emellett a rendőri tapasztalatok szerint az előállított személyek viselkedése az előállítást követően a kíséresi feladatok végrehajtása során is megváltozhat, így a törvényben hivatkozott magatartások meglétére alappal következtethetnek a rendőrök.

Ezt támasztja alá a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 20.K.29867/2013. számú bírósági döntése is, miszerint *„őrzésbiztonsági szempontok alapozták meg a bilincs alkalmazását, mert az együttműködő magatartás és a felperes ígérete, hogy nem fog megszökni nem vezethet az őrzésbiztonsági rendszabályok szigorú szintjének csökkentéséhez.”*

A jogi képviselő által előadottak, miszerint panaszos együttműködő volt a hatósággal, nem fedi a valóságot, hiszen éppen *azért volt ellene elfogatóparancs elrendelve, mivel nem jelent meg a rendőrségen a folyamatban lévő minősülő jelentős kárt okozó csalás büntetvének és más bűncselekmények elkövetésének megalapozott gyanúja* miatti büntetőügyben és a panaszos állandó bejelentett lakcímmel nem rendelkezik (a nyilvántartó szerinti lakcíme fiktív) és tartózkodási helye ismeretlen volt.

Fentiekre tekintettel megállapítom, hogy panaszossal szemben az átkíséréskor történt bilincs alkalmazása jogszerű volt, így a panaszt e tekintetben, mint alaptalant, elutasítom.

IV.

A határozat az alábbi jogszabályokon alapul:

- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdés, 109. § (1) és (2) bekezdése
- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 13. § (1) bekezdése, 15. §, 16. § (1) bekezdése, 33. §, 48. §
- A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 196. § (1) bekezdése
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 41. §
- A Rendőrség és a Határőrség körözési tevékenységéről, a körözés során alkalmazható intézkedések végrehajtásáról, valamint a körözött személyek, tárgyak tartózkodási, illetve megtalálási helyének, illetőleg a személyek és holttestek személyazonosságának megállapítása esetén követendő eljárásról 20/2001. (X. 11.) BM rendelet 11. § (1) bekezdése, 12. § (1) bekezdése
- A Rendőrség Körözési Munkájának Ideiglenes Szabályzata kiadásáról szóló 11/1996. (III. 29.) ORFK utasítás 101. és 103. pontjai
- Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 79. pontja
- A fogvatartottak kísérésének biztonságos végrehajtásáról szóló 59/2010. (XI. 08.) BRFK intézkedés 14. pontja

Budapest, 2013. augusztus 14.

**Papp Károly r. vezérőrnagy
rendőrségi főtanácsos
országos rendőrfőkapitány**